

kerültek elő. A faházhoz tartozó sütőkemence erősen sérült a régi, Duna felé vezető út készítésekor, de tapaszta kb. 25×30 cm méretben megmaradt.

Az előkerült, igen nagy mennyiségű kerámialeletben különleges típusok is előfordulnak (mázás import kerámia, kívül-belül bekarcolt díszítésű tál, bordás nyakú korsók stb.). Kb. egy tucat Árpád-kori pénzt is találtunk, köztük két bizánci érmét és egy honfoglalás kori veret darabját. További fémleletek is előkerültek (egy részét fémkeresővel leltük meg), pl. római kori bronzkulcs, Árpád-kori gyűrű és hajkarika, középkori madaras veret.

A feltárási területet geodézia bemérés és felszínrajz készítés, végső dokumentálás után visszaadtuk a beruházónak.

Munkatársak: Merczi Mónika és dr. Kövecses Varga Etelka régészek; Boldizsár Péter, Kocsis Anita régészhallgató (PPKE Rég. Tanszék); Horváth Orsolya, Kiss Eszter, Várszegi Róbert és Bérczi Miklós (MNM Balassa Bálint Múzeuma).

TARI EDIT

122. Farád határa

(Győr-Moson-Sopron megye) **Ő, R, B, Ró, Kö, Kk, Kú, Ú, I**

Az M85 gyorsforgalmi út Csorna elkerülő építésének II. üteméhez kapcsolódó előzetes régészeti dokumentáció II. fázisának keretében négy, a Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok Igazgatósága (jelenleg Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum) által 2012-ben terepbejárás során, Farád határában azonosított lelőhely próbafeltárást végeztünk el 2014-ben a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ, II. sz. Regionális Irodájának munkatársaival. A próbafeltárások eredményeként a lelőhelyek területe a kutatott nyomvonalon a terepbejárás azonosítottnál többnyire kisebbnek bizonyult, továbbá a felszínen talált középkori és Árpád-kori leletanyaggal szemben leginkább római kori és őskori – késő bronzkori – megtelepedés nyomait találtuk.

Dámföld (KÖH 86791): Három ütemben (2014. március 31. – 2014. április 18., 2014. május 26. – 2014. június 25., 2014. október 27. – 2014. november 20.), 12 616 m²-en végeztünk próbafeltárást a 2012-ben, nagy kiterjedésű Árpád-kori és középkori telepnyomként azonosított lelőhelyen, a Farkas-árokba csatlakozó csatornától K-re és a Kis-Árkus (KÖH 86789) lelőhely Ny-i határát jelentő, egykori patakmedertől ÉNy-ra. Az összesen 113 db, 2 m széles és többnyire 50 vagy 100 m hosszú kutatóárokban 393 jelenséget dokumentáltunk, ebből azonban 64 szonda, ill. metszet a lelőhelyen tapasztalt természetes agyagrétegződés megfigyelésére szolgált. A 40–60 cm vastag humuszréteg alatt helyenként elvékonyodó sárgás/világos-vörössesszürke tömör agyagrétegben csupán egy késő középkori – kora újkori árok és néhány ismeretlen korú gödör és cölöphely foltja jelentkezett. Az alatta lévő (kb. 50–80 cm mélységben) sötét-vörössesszürke, többé-kevésbé kavicsos agyagrétegben 19 késő bronzkori (urnamezős kultúra) hamvasztásos urnasírt és ezektől távolabb egy háton fekvő nyújtott csontvázas sírt tártunk fel, valamint e rétegben helyenként késő bronzkori leletkoncentrációt tapasztaltunk. A telepjelenségek beásását azonban csak az alsó, kb. 70–110 cm mélységben jelentkező sárgás/világosszürke kavicsos rétegben lehetett megfigyelni a lelőhelyen. A viszonylag mélyen jelentkező gödrök és cölöphelyek nagy része – köztük két földbemélyített épület – egy késő bronzkori (urnamezős kultúra) telep részei lehetnek. Kerámia alapján néhány telepobjektum (kút, árok, cölöphely) a római korra keltezhető.

Összesen 3 újkori jelenségen kívül, a rétegvizonyok alapján 326 régészeti korú jelenséget tártunk fel a próbafeltárást során, amelyekből 119 esetben származott korhatározó leletanyag. A terepbejárás azonosított lelőhely Ny-i és É-i része bizonyult régészetileg intenzívnek, ahol az urnamezős kultúra telepnyomai mellett temetőjének részletét (19 urnasír) is azonosítottuk ÉNy fele. A lelőhely É-i területén, a Győr–Sopron vasútvonal fele szórványos telepnyomokon kívül, a szondákban rábontással három nyújtott csontvázas sírt (K–Ny, ill. Ny–K tájolással) tártunk fel, amelyek az egyetlen mellékletként előkerült, rossz állapotú vastárgy alapján talán a római korra, vagy későbbre keltezhetőek.

Hat-Hét-Rendes (KÖH 86793): Próbafeltárást végeztünk 2014. június 12–24. között, 382 m²-en, 3 kutatóárokban, a Farád–Jobaháza közti út K-i oldalán. Folyamatosan megfigyelt és dokumentált réteges humuszolás mellett csak az egyik kutatóárokban találtuk 4 régészeti jelenség nyomát, a Dámföldön (KÖH 86791) tapasztaltnál hasonlóan, egy sárgásszürke és egy sötét-vörössesszürke agyagréteg alatt, kb. 100 cm mélységben. Egy nagyobb méretű gödörből származott rézkori kerámia, a feltárt árok részletek leletanyag nélküliek voltak.

Kis-Árkus (KÖH 86789): Próbafeltárást végeztünk 2014. október 29. és november 21. között, 2040 m²-en, 11, egy kivétellel 100×2 m nagyságú kutatóárokban, a 2012-ben, a Török-majortól és a Jobaházi-csatornától ÉNy-ra, középkori telepnyomként azonosított lelőhelyen. A szondákban egy helyütt újkori bolygatás nyomait, egy ismeretlen korú cölöphelyet és egy ugyancsak leletanyag nélküli gödröt tártunk fel, valamint a humuszolásból egy középkori kerámia töredék került elő.

Megyeri-rét I. (KÖH 86795): Próbafeltárást végeztünk 2014. november 4–12. között, 2417 m²-en, 13 kutatóárokban, a 85-ös sz. főúttól D-re, a Győr–Sopron vasúttól É-ra, a Farkas-árokba csatlakozó csatorna K-i partján, a 2012-ben felszíni leletek alapján középkori telepnyomként azonosított lelőhelyen. Folyamatosan megfigyelt és dokumentált réteges humuszolás mellett a Dámföldön (KÖH 86791) tapasztaltnál hasonlóan, egy sárgásszürke és egy sötét-vörössesszürke, kavicsos agyagréteg alatt, kb. 80 cm mélyen világosszürke kavicsos agyagban jelentkezett 13 régészeti korú telepjelenség foltja. Az 50–80 cm mélységben lévő sötét-vörössesszürke agyagrétegből D fele szórványosan kerámia- és téglatöredékek származtak. Négy gödörből előkerült régészeti korú leletanyag a késő bronzkorra és a római korra keltezhető, az ismeretlen korú jelenségekkel együtt a terepbejárás során azonosított lelőhely középső részén találhatóak.

A lelőhelyek megelőző feltárást (teljes felületű feltárást, régészeti megfigyelés) a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum (Győr) végzi az M85 Csorna elkerülő II. ütemének kivitelezéséhez. A próbafeltárást dokumentációja és leletanyaga elsődleges feldolgozásra 2015. január 1-től a Magyar Nemzeti Múzeumba került.

A próbafeltárást munkatársai: Skriba-Nagy Mónika régész-munkatárs, Binder Hajnalka, Csuti Tamás, Lakatosné S. Erika, Radics András, Ritly Jenő, Skriba Pál, Tóth Zoltán, Vágusz Anina és Wolf Ernő technikusok.

MELIS ESZTER